

Årsberetning 2025

DANSK SHETLAND SHEEPDOG KLUBS SUNDHEDS- OG AVLSUDVALG

Sammen om racetypiske,

fysisk og mentalt sunde Shetland Sheepdogs-nu og i fremtiden

Årsberetning 2025 Sundheds- og avlsudvalget DSSK v. Anja Stienenbos

2025 har været et lidt roligere år for Sundheds- og avlsudvalget i DSSK sammenlignet med 2024. Som frivillig kan der være perioder, hvor kræfterne må prioriteres anderledes og det har der været for mig i 2025, men jeg håber ikke, at udvalget har virket inaktivt. Jeg laver løbende arbejde i baggrunden, som ikke altid er synligt i form af fx artikler.

I 2026 skal der følges op på nogle hængepartier i forhold til 2025. Blandt andet en ny artikel om øjensygdommen PRA og gentests, som mangler endelig færdiggørelse. Den bliver offentliggjort på DSSK's hjemmeside, sammen med artiklerne om PHTVL/PHTV og den nye om SPR, så snart jeg har fået den sidste tilbagemelding på mit endelige udkast fra den ECVO-øjnenpanelist, som har været en vigtig sparringspartner ifm. at lave de tre artikler.

Ligesom tidligere år har udvalget også hjulpet opdrættere med at lave teststamtavler for planlagte parringer. Jeg laver stamtavler med op til 7 generationer og give overblik over linjeavl og indavlsgraden som ikke er muligt i hundeweb. Jeg har et særligt stamtavleprogram til formålet, og databasen indeholder omkring 30.000 sheltier fra både ind- og udland. Den omfatter også hunde, som er født for mange år siden. Alt arbejde foregår naturligvis fortroligt, så man trygt kan benytte udvalget i sit avlsarbejde

Avlen 2025

Registrerede hvalpe 2025

Det mest iøjnefaldende i 2025 er et markant fald i antallet af registrerede hvalpe. Der blev registreret 169 hvalpe, hvilket er et fald på hele 23 % sammenlignet med 2024. Der er set nærmere på mulige forklaringer. Antallet af hvalpe pr. kuld er stabilt og ligger fortsat på gennemsnitligt 3,6–4 hvalpe, så det forklarer ikke nedgangen. Hvalpedødelighed ser heller ikke ud til at være en væsentlig faktor.

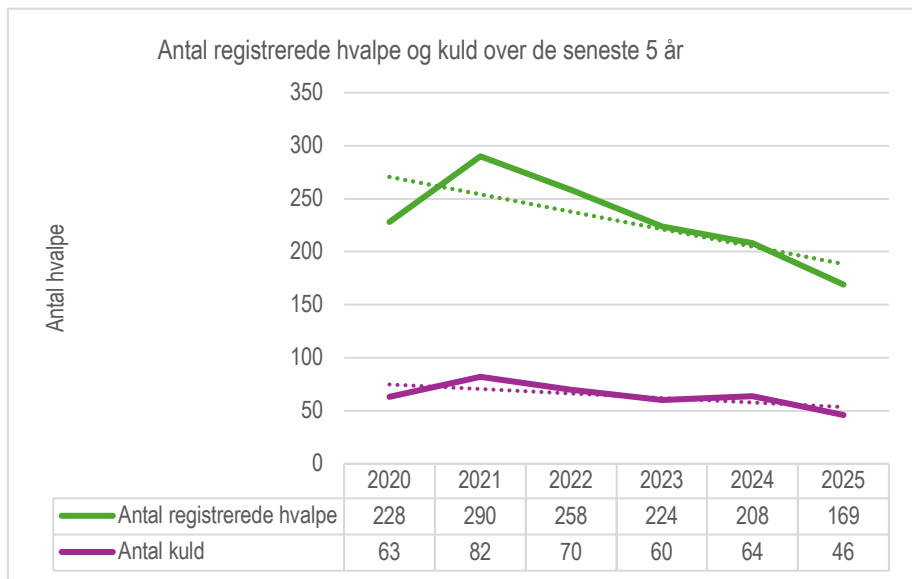
Et så tydeligt fald giver anledning til bekymring – især hvis udviklingen fortsætter. Ser man på de seneste fem år, har der generelt været en gradvis nedgang i antallet af registrerede hvalpe. Hvis denne tendens fortsætter, kan det få betydning for racens fremtid i Danmark.

Mulige forklaringer på nedgangen kan være:

- at nogle af de ældste opdrættere er begyndt at drosle ned. For at sikre racens fremtid er det vigtigt, at der løbende kommer nye opdrættere til – og at de fastholdes i lysten til at opdrætte.
- at der i dag er færre store opdræt med mange avlstæver end tidligere. I dag består racen primært af mindre opdræt, som typisk har få avlstæver og i gennemsnit omkring to kuld om året.
- lavere efterspørgsel på hvalpe, hvilket kan få nogle opdrættere til at vælge ikke at planlægge kuld.

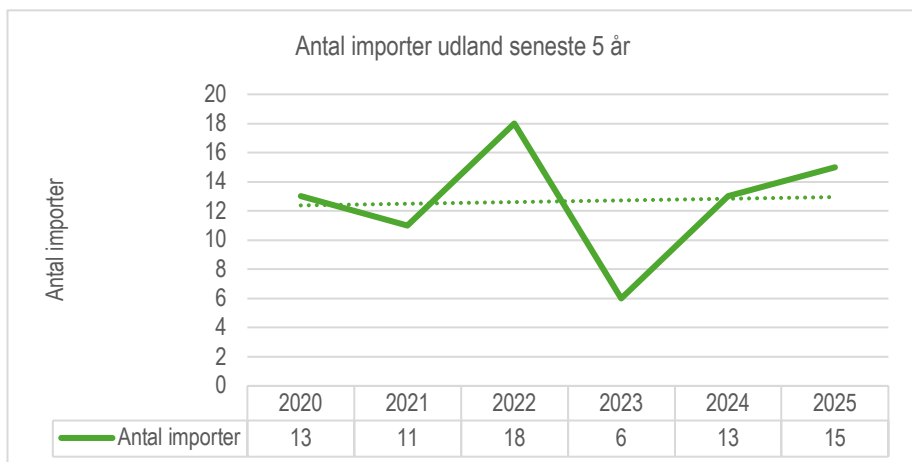
Der kan også være andre forhold, for eksempel flere tomme tæver eller andet?

Udvalget følger udviklingen tæt, da fokus er at sikre racens fremtid i Danmark. På side 2 findes en graf, der viser udviklingen i antal registrerede hvalpe og kuld over de seneste fem år (den stiplede linje viser den overordnede tendens).

Importer 2025

Nedenfor er en graf der viser antallet af importører. Der er en opgang i 2025, sammenlignet med især 2023, ellers ligger antallet af importører nogenlunde på samme niveau (den stiplede linje viser den overordnede tendens). Hvor mange af disse importører der indgår i avlen fremadrettet, er det ikke muligt bare lige at få et overblik over, men det må formodes at de fleste importører er tiltænkt at indgå i avl. I 2020 og 2021, blev der overført hunde fra DRU til DKK, det drejede sig om hhv. 2020: 6, 2021: 9, disse ikke medregnet i importører.

For at opretholde en sund racepopulation handler det ikke kun om antallet af registrerede kuld og hvalpe hvert år, men også om tilførsel udefra i form af importerede sheltier.

Importerede sheltier kan bidrage positivt til både antallet af sheltier i Danmark og til den genetiske diversitet – men kun hvis de reelt tilfører noget nyt på stamtavle niveau og hvis de også indgår aktivt i avlen.

Hvis de importerede hunde derimod er nært beslægtede med den eksisterende danske population, har de kun begrænset effekt på den genetiske diversitet. En import er derfor ikke i sig selv ensbetydende med genetisk fornyelse.

Overordnet omkring kuld 2025

I 2025, blev der født 46 kuld og som tidligere nævnt registreret 169 hvalpe. 87 %, dvs. 42 kuld blev født naturligt. Et flot tal, hvis man ser tilbage på andre år. Kun 4 kuld, 8,7%, blev født ved kejsersnit og 2 kuld, 4,3%, var en naturlig fødsel først, men endte med kejsersnit. Men man skal også huske i forhold til tolkning af %, at der er færre kuld i 2025, end de andre år.

Parringstypen var naturlig ved 42 kuld, 91,3%, øvrige 4 kuld, 8,7% var inseminering med frisk sæd. Som andre år ingen kuld på frossen sæd.

Hvalpedødeligheden faldt sammenlignet med 2024, hvor der i forhold til sidste års årsberetning, blev bemærket en stigning i hvalpedødeligheden i 2024. Så at den er faldet igen i 2025, er positivt.

Kuld 2025: 46 kuld		
% og antal	%	Antal
Parringstype:		
Naturlig	91,3%	42 kuld
Inseminering med frisk sæd	8,7%	4 kuld
Inseminering med frossen sæd	-	-
Fødselstype:		
Naturlig	87%	40 kuld
Kejsersnit	8,7%	4 kuld
	Gennemsnits % 2020-2024: 17,2%	
Kejsersnit/naturlig	4,3%	2 kuld
Antal hvalpe:		
Antal fødte hanner/tæver	H87 / T98	185 hvalpe
Levende hanner/ tæver. Registrerede hvalpe	H78 / T91	Antal registrerede. hvalpe, 169 hvalpe 2024:208
Antal døde+ % af antal fødte (for sammenligning m 2024, skal også indtænkes der var flere kuld/hvalpe)	8,6% 2024:11,5 %	16 hvalpe 2024:27
Gennemsnits kuld størrelse kontra antal fødte 2025		4 hvalpe

Brug af avlshanner 2025

I årsberetningen for 2024 begyndte jeg at se nærmere på, hvordan avlshanner bruges i racen. Jeg mener det er relevant at forholde sig til, da det har stor betydning for racens genetiske diversitet og dermed dens sundhed. En race med lav genetisk diversitet er mere sårbar over for sygdomme og uønskede egenskaber.

I 2025 blev der anvendt 35 avlshanner til i alt 46 kuld. Det er overordnet set en god fordeling. Den mest anvendte hanhund blev far til tre kuld, hvilket gjaldt for to hanner. Det betyder, at ingen enkelt hanhund har haft en dominerende rolle i avlen, hvilket er positivt. Cirka halvdelen af de anvendte avlshanner var udenlandske (17 stk.), og derudover var to af de danske hanner selv importerede. Det er en fordel for racen, da nye linjer udefra bidrager til at øge den genetiske diversitet. Danskopdrættede hanner kan bidrage positivt, hvis de har importerede forældre.

Der er dog en udfordring, som jeg syntes jeg godt kan i tale sætte: Der er mangel på gode avlshanner i Danmark. Flere opdrættere oplever, at udvalget er begrænset. En mulig løsning er, at flere vælger at beholde lovende hanhunde hvalpe i deres opdræt eller anskaffer nye – både fra Danmark og udlandet – som kan stilles til rådighed for andre. Når der er få tilgængelige gode avlshanner, er der risiko for, at enkelte hanner får mange afkom på kort tid. Det kan betyde, at de hurtigt når den såkaldte matadoravlsgrænse. Samtidig kan det gøre det svært at nå at vurdere kvaliteten af deres afkom, før de bruges videre i avlen – noget som er en vigtig del af ansvarligt avlsarbejde også.

Matadoravlsgrænsen fastsættes løbende af DKK ud fra antallet af registrerede hvalpe. I 2026 er grænsen 53 hvalpe pr. hanhund (kan ses i Hundeweb). Grænsen er faldet i takt med, at der registreres færre hvalpe.

Tidligere kontaktede DKK, ejeren, hvis grænsen blev overskredet, og opfordrede kraftigt til at stoppe brugen af hanhunden i avl. Denne praksis ophørte 1. januar 2025, da de etiske retningslinjer blev ændret til egentlige krav. I dag kan grænsen fungere som en vejledning, der kan hjælpe ejere og opdrættere med at vurdere, hvor stor indflydelse en hanhund er begyndt at få i racen.

DKK anbefaler fortsat, at man holder øje med, hvor mange afkom en hanhund får, så den ikke kommer til at dominere for meget. Det er vigtigt for at sikre en sund genetisk diversitet i racen fremover. Det er også relevant at være opmærksom på, hvor mange af en hanhunds afkom der selv går videre i avl, da det har stor betydning for dens samlede indflydelse.

DKK anbefaler også at man løbende vurderer afkommets kvalitet – både i forhold til sundhed, temperament og racetypiske egenskaber.

Man finder mere info på deres hjemmeside: <https://www.dkk.dk/alle-emner/opdr%C3%A6t/matadoravl>

Sundhed og avl 2025

Ny lovgivning og nye avlskrav

I 2025 kom der en generel lovgivning i forhold til hundeavl i Danmark i forbindelse med den nye dyrevelfærdslov pr. 1. juli 2025. Det betød at DKK ændrede deres krav i forhold til avl. Hvad det konkret betyder for avl i vores race indenfor HD og AD, hvor det er frivilligt at røntgenfotografere, er følgende:

HD og avl: HD-status D og E må ikke benyttes i avl, deres afkom vil ikke kunne opnå stamtavle.: *"I racer uden krav om HD-fotografering før avl, kan en hund med HD grad A, B, C bruges i avl med en avlspartner, der er har HD grad A, B, C eller en avlspartner som ikke har status"* (Dansk Kennel Klubs hjemmeside, Præcisering af reglerne vedr. HD og AD, <https://www.dkk.dk/nyheder/2025/pr%C3%A6cisering-af-reglerne-vedr-hd-og-ad>). Jeg kan forstå at nogle tror at man kun må parre en C med en A, dette er ikke tilfældet. Det gælder racer med krav om HD-fotografering.

AD og avl: AD status 2 og 3 må ikke benyttes i avl. "Det er tilladt at anvende to hunde med AD grad 1 i avl uanset om race har AD krav eller ikke". (Dansk Kennel Klubs hjemmeside, Præcisering af reglerne vedr. HD og AD, <https://www.dkk.dk/nyheder/2025/pr%C3%A6cisering-af-reglerne-vedr-hd-og-ad>)

DKK's Ethiske Regler for avl blev også revideret pr. 1. juli 2025. Det er en rigtig god idé at alle der opdrætter eller har tænkt sig at opdrætte et kuld hvalpe, sætter sig godt ind i disse, idet det kan have konsekvenser hvis man ikke følger de etiske regler. (<https://www.dkk.dk/alle-emner/opdr%C3%A6t/dkks-etiske-regler-for-avl>)

Sundhedsstatistik 2025

Antallet af sheltier, der blev røntgenfotograferet for HD (hoftedysplasi) og AD (albuedysplasi), faldt markant i 2025. Det rejser et vigtigt spørgsmål: Er det et tegn på, at færre hunde fremover indgår i avl – eller skyldes det andre forhold?

Når vi ser på HD-resultaterne, faldt andelen af C-hofter (mild HD) til 10 % i 2025. Umiddelbart lyder det positivt, men det er vigtigt at være opmærksom på, at statistik afhænger af mængden af data. Når færre hunde bliver undersøgt, bliver tallene mere usikre og sværere at sammenligne direkte med tidligere år.

På generalforsamlingen i 2025 blev der diskuteret en markant og umiddelbart ulogisk stigning i andelen af C-hofter i 2023 og 2024 (henholdsvis 37,8 % og 30,8 %). Disse tal ligger væsentligt højere end det generelle niveau for racen i Danmark over de seneste 10 år og også højere end i de øvrige nordiske lande. En stor del af disse hunde havde desuden HD-frie forældre. Udvalget er blevet opmærksom på, at der blandt opdrættere er en oplevelse af, at bedømmelserne kan være for strenge. Flere oplever, at nye avlshunde med tilsyneladende gode hofter får en C-bedømmelse, hvilket skaber frustration. Også erfarne dyrlæger har peget på, at vurderingerne i nogle tilfælde kan virke hårde. Hvis tilliden til bedømmelserne falder, kan det føre til, at færre vælger at få deres hunde røntgenfotograferet i Danmark, eller at de søger bedømmelse i udlandet.

I 2025 henvendte jeg mig til DKK's sundhedsudvalg for at få afklaret, hvordan HD- og AD-bedømmelser foretages i dag. Baggrunden var viden om, at digitalisering kan påvirke resultaterne og dermed statistikken. Ifølge DKK bliver de fleste vurderinger i dag foretaget digitalt, men nogle sker stadig på analoge billeder. Jeg syntes det kan være relevant at overveje en ensretning, så alle billeder vurderes digitalt. Det vil give et mere ensartet grundlag for bedømmelserne og gøre statistikkerne mere sammenlignelige. Digitale billeder giver mulighed for at se flere detaljer, hvilket kan påvirke den endelige vurdering – for eksempel forskellen mellem A, B og C. Det kan også være med til at forklare en højere andel af C-resultater. Analogt billeder har ikke samme detaljegråd.

Generelt gælder det, at jo større datagrundlag sundhedsstatistikken bygger på, desto mere pålidelig er den. For en relativt lille race som vores – hvor der i gennemsnit kun røntgenfotograferes omkring 50

hunde årligt – giver det derfor bedst mening at se på udviklingen over en længere periode. Den samlede statistik for de seneste 10 år giver det mest retvisende billede af HD (og AD) -sundheden i racen.

De årlige tal er dog stadig vigtige. De gør det muligt at følge udviklingen tæt og reagere, hvis der opstår markante ændringer. Det gælder både for HD, AD og øjensygdomme. Hvis der ses tydelige udsving, kan det give anledning til en nærmere undersøgelse – som det eksempelvis var tilfældet med den høje andel af C-hofter i 2023 og 2024 samt øjensygdommen PHTVL/PHPV.

Ser vi på den samlede 10-års statistik (2016–2025), er der ikke noget, der giver anledning til bekymring. Det er især moderat og svær HD (D og E), der skal ligges mest fokus på når man vil vurdere om der er et sundhedsproblem. Andelen af C-hofter er steget en smule (sidste opgørelse: 15,4 %), mens D er steget en anelse fra 2,7 %, og E er faldet yderligere fra 1,9 %.

10 års statistik HD fra hundeweb. Total antal HD fotograferede: 425 Antal hvalpe registreret i samme periode: 2449						
	HD A (fri)	HD B (fri)	Total HD fri	HD C (mild HD)	HD D (moderat HD)	HD E (svær HD)
Antal	205	123	328	79	13	5
%	48,2%	28,9%	77,1%	18,6%	3,1%	1,2%

Albuedysplasi (AD): Antallet af fotograferede er også faldet, da AD typisk tages sammen med HD. De fleste sheltier er AD-fri, og påviste tilfælde er sjældent over grad 1. Der er generelt ikke oplevelser af unfair bedømmelse hvad jeg har hørt, men et eksempel fra 2025 illustrerer en finurlig variation: En hund fik først højre AD 1 og venstre AD 2, og ved genbedømmelse 7 måneder senere blev det omvendt, højre 2 og venstre 1. Det viser, at aflæsninger kan variere på en finurlig måde og må have skabt undren hos ejeren. Jeg håber man har fået en god forklaring.

10 års statistik AD fra hundeweb, fra og med 2016 til og med 2025. Totalt antal AD fotograferede: 283 Antal hvalpe registreret i samme periode: 2449				
	AD fri Ingen tegn på slidgigt eller knoglenydannelser	AD 1 Lette forandringer/nydannelser (under 2 mm)	AD 2 Moderate forandringer/nydannelser (2-5 mm)	AD 3 Udtalte forandringer/nydannelser (over 5 mm)
Antal	267	10	5	1
%	94,3%	3,5%	1,8%	0,4%

OCD, -stadig en undren over, man tager OCD billeder på sheltier, idet OCD ikke er et sundhedsproblem i racen (men ses i andre racer). Alt er frit over mange år. Men det er selvfølgelig helt op til en selv om man vil røntgenfotografere for OCD.

Se side 7. med overblik over statistikkerne fra og med 2016-til og med 2025, for HD og AD (OCD har ikke behov for statistik idet alt er frit alle år)

HD-statistik Shetland Sheepdog 2016-2025(10 år). DKK registrerede hunde

År	Antal	HD A	HD A%	HD B	HD B%	HD Fri %	HD C	HD C%	HD D	HD D%	HD E	HD E%
2016	37	29	78,4%	3	8,1%	86,5%	3	8,1%	2	5,4%	0	0
2017	38	26	68,4%	8	21,1%	89,5%	3	7,9%	0	0	1	2,6%
2018	41	25	61%	8	19,5%	80,5%	5	12,2%	3	7,3%	0	0
2019	53	23	43,4%	11	20,8%	64,2%	13	24,5%	2	3,8%	4	7,5%
2020	46	20	43,5%	14	30,4%	73,9%	10	21,7%	1	2,2%	1	2,2%
2021	64	27	42,2%	25	39,1%	81,3%	8	12,5%	2	3,1%	2	3,1%
2022	48	17	35,5%	18	37,5%	73%	12	25%	1	2,1%	0	0
2023	45	14	31,1%	13	28,9%	60%	17	37,8%	1	2,2%	0	0
2024	52	18	34,6%	16	30,8%	65,4%	16	30,8%	2	3,8%	0	0
2025	31	16	52%	10	32%	84%	3	10%	2	6%	0	0

AD-statistik Shetland Sheepdog 2016-2025(10 år). DKK registrerede hunde

År	Antal	AD 0	AD 0%	AD 1	AD1%	AD 2	AD2%	AD 3	AD3%	Total AD påvist %
2016	23	22	95,6%	1	4,4%	0	0	0	0	4,4%
2017	27	26	96,3%	1	3,7%	0	0	0	0	3,7%
2018	27	25	92,6%	0	0	1	3,7	1	3,7%	7,4%
2019	29	27	93,1%	1	3,45%	1	3,45%	0	0	6,9%
2020	29	26	89,7%	2	6,9%	0	0	1	3,4%	10,4%
2021	42	40	95,2%	0	0	2	4,8%	0	0	4,8%
2022	33	28	84,9%	4	12,1%	1	3%	0	0	15,1%
2023	27	26	96,3%	1	3,7%	0	0	0	0	3,7%
2024	39	37	95%	2	5%	0	0	0	0	5%
2025	17	16	94,1%	0	0	1	5,9%	0	0	5,9%

Øjensundhed: Vi kan godt være sundhedsstatistikken bekendt hvad angår øjensundhed, som andre år. Der er mange øjenlyst frie. Det er sjældent der er alvorlige påviste øjensygdomme. Mange øjenlyser hvalpe, og det er godt, for der er medfødte øjensygdomme, som Vi ikke kan gardere os imod via. CEA(CH) gentesten fx. Det er kun den medfødte øjensygdom CRD, som Vi kan undgå med CEA(CH) gentesten. Nogle medfødte øjensygdomme kan have synsbetydning. Mild CRD har ikke synsbetydning.

Der blev totalt øjenlyst 237 sheltier, heraf 59 voksne og 178 hvalpe født mellem 01.11.2024-31.12.2025 (hvalpe født i november bliver øjenlyst i januar). Antallet af hvalpe der totalt blev født i perioden, var 199 hvalpe. 89,4% af dem blev øjenlyst.

Kun 4,6% af de øjenlyste havde mild CRD. 5,1% af øjenlyste voksne. 5,2% af øjenlyste hvalpe.

Når de voksne sheltier øjenlyses er det primære der påvises distichiasis i mild grad. Sjældent udtalt grad. 42,5% af de øjenlyste voksne havde distichiasis i 2025, som man godt kan syntes er et højt tal, men bag tallet er heldigvis at det er milde former, som ofte kun bliver opdaget ved øjenlysning. Dvs. der ikke har været symptomer på distichiasis.

Nedenfor en oversigt over fordeling og type øjensygdomme der er påvist i 2025, mellem 01.01.2025-31.12.2025. Bemærk :Nogle sheltier kan have flere diagnoser på øjnene på samme tid.

	Antal med diagnose	Heraf Voksne	Heraf hvalpe	Forklaring
Intet påvist	186 (78,5% af øjenlyste)	31 (52,5% af øjenlyste voksne)	155 (87,1% af øjenlyste hvalpe)	Hunden har ingen medfødte og/eller arvelige øjensygdomme
Mild CRD	11 (4,6% af øjenlyste)	3 (5,1% af øjenlyste voksne)	8 (5,2% af øjenlyste hvalpe)	Fejl i udviklingen af strukturerne i bagerste del af øjet, som på ingen måde påvirker hundens syn når det er i mild grad. CRD er arveligt. Hunde med CRD bør parres med hunde der ikke har CRD eller andre former for CEA. Optimalt med hunde der er gen fri for CRD/CEA(CH), da det vil betyde at ingen afkom får CRD. Der er avlsbefalinger omkring CEA/CRD i racen hos DKK/DSSK både mht. påvist CRD og gentesten for CEA(CRD/CH).
CEA i udtalt grad: Colobom, nethindeløsning og blødning i øjet (sammen med CRD)	1 (0,4% af øjenlyste)	0	1 (0,6% af øjenlyste hvalpe)	Colobom er en mere alvorlig form af sygdommen CEA, hvor dele af senehinden ikke udvikles korrekt, og der opstår et brok (hul) i øjet. Herigennem presses nethinde og blodkar ud. Læsionens størrelse er meget varierende og det vil fremgå af ECVO attesten hvor stort colobomet er/graden. Colobom medfører synsnedsettelse, men graden er afgørende.

				<p>Colobom kan desuden medføre alvorlige komplikationer som blødninger i øjet og løsnings af nethinden fra den normale placering. Disse komplikationer kan medføre blindhed. Sygdommen er medfødt og udvikler sig ikke med alderen. Dog kan komplikationer til colobom opstå senere i livet.</p> <p>Colobom ses vanligt sammen med CRD, mega sjældent ses der colobom uden CRD. Colobom gener og andre gener i forhold til graden af CEA kan man ikke genteste for. Det er kun genet for CRD. Udvalget har kendskab til en CEA(CH) genetisk fri hvalp med colobom på et øje og ingen CRD. Sheltie med svær CEA, Colobom, må ikke bruges i avl.</p>
Mild distichiasis	27 (11,4% af øjenlyste)	25 (42,4% af øjenlyste voksne)	2 (1,3% af øjenlyste hvalpe)	<p>Overaltlige og fejlplacerede øjenhår, ofte tilkommer de med alderen i varieret antal. Ses sjældent hos hvalpe. Yderst sjældent påvises der distichiasis i udtalt grad. Ofte noget der først påvises når hunden øjenlyses, hvor hunden forinden ikke har vist nogen symptomer. Arvegangen for distichiasis er ikke afklaret. Øjenlyst frie kan få afkom med distichiasis. Øjenlyste med distichiasis kan få afkom der er frie. Ideelt bør man parre en med distichiasis med en fri, men i praksis kan det være vanskeligt fordi distichiasis forekommer ret ofte i racen. Ved ECVO øjenlysning vil der i praksis blive rådet til at parre sheltier med ikke mild distichiasis med øjenlyst frie.</p>
Cornea Dystrofi	1 (0,4% af øjenlyste)	1 (1,7% af øjenlyste voksne)	0	<p>Cornea dystrofi inddeles efter hvor i hornhinden (cornea) problemet sidder. Den mest almindelige form skyldes en lokal "stofskeftestyrrelse", som giver pletter af kolesterol på hornhinden (dette har ikke noget at gøre med kolesterolindholdet i blodet). En anden type Cornea dystrofi omfatter skader i det inderste lag af hornhinden som bliver uklare. Må anvendes i avl, men med øjenlyst fri.</p>
PHTVL/PHPV Grad 1	2 (0,8% af øjenlyste)	0	2 (1,3% af øjenlyste hvalpe)	<p>Forkortelsen står for Persisterende Hyperplastisk Tunica Vasculosa Lentis / Persisterende Hyperplastisk Primær Vitreus. Tilstanden skyldes, at de blodkar som omslutter linsen mens øjet udvikles, ikke tilbagedannes normalt efter at hunden er født. Forandringerne inddeles i graderne 1-6 alt efter hvor alvorlige de er. Små forandringer påvirker ikke synet, mens store forandringer fører til at hunden får</p>

				reduceret syn eller er blind. Svære grader ses yderst sjældent i racen. Øjensygdommen er arvelig og det tyder på det gælder også hos sheltie, derfor er forekomsten i Danmark ikke uinteressant. Svære grader bør ikke indgå i avl (2-6). Milde grader, grad 1, kan indgå i avl, men parres med øjenlyst fri og andre avlshensyn kan være fornuftige, -disse står i den artikel udvalget har lavet om denne øjensygdom. Udvalget har lidt ekstra opmærksomhed i forhold til forekomsten af og forebyggelse af den ellers sjældne øjensygdom PHTVL/PHPV hos Shetland Sheepdog pga. en let stigende påvist tendens de seneste år.
PPM påvist	5 (2,1% af øjenlyste)	2 (3,4% af øjenlyste voksne)	3 (1,9% af øjenlyste hvalpe)	I fosterstadiet og i dagene efter fødslen, er pupillen dækket af en hinde med et fint netværk af blodkar, der normalt forsvinder kort tid efter at hunden har åbnet øjnene. Ved PPM forsvinder hinden ikke fuldstændigt, og der kan være trådformede rester tilbage. Resterne kan være placeret forskellige steder i øjet, og det angives på ECVO attesten. Små forandringer har ingen betydning for hunden, mens store forandringer kan påvirke synet. Der ses yderst sjældent store forandringer. Hunde med PPM bør pga. evt. arvelighed, parres med hunde der er fri. Pr.2024 krydser øjenlyser af i mistænkt, hvis de skønner PPM vil være forsvundet som voksen. Der var 7 hvalpe med mistænkt i 2025
CEA mistænkt	1 (0,4 % af øjenlyste)	0	1 (0,6% af øjenlyste hvalpe)	Se om CEA tidligere i skemaet

Registrering af gentests i hundeweb

I 2024 blev det muligt at registrere flere typer gentests i Hundeweb, og ikke længere kun CEA(CH)-testen, som det har været muligt at registrere i mange år.

På trods af denne mulighed og et ønske fra flere opdrættere om at få denne mulighed, er det fortsat de færreste, der registrerer deres gentests i systemet. En mulig forklaring kan være de samlede omkostninger ved at få taget prøver hos dyrlægen, få dokumentation underskrevet samt betale for selve registreringen i Hundeweb. Økonomiske prioriteringer derfor spille en rolle.

Det er dog indtrykket, at mange opdrættere og ejere af avlshunde faktisk benytter gentests aktivt i deres avlsarbejde, men at resultaterne ikke altid registreres i Hundeweb. Prøverne tages ofte selv og ikke af dyrlæge, nok af økonomiske årsager også.

Samarbejde omkring sundhed og avl, med andre Sundheds-og avlsudvalg i udlandet

I 2024 blev der etableret et samarbejde med avlsudvalgt i Engelsk Shetland Sheepdog Klub. Herfra får udvalget mange gode informationer som kan komme til gavn i det videre arbejde i udvalget. Der ligger en meget stor viden om diverse sundhedsmæssige emner og forskning hos netop dette udvalg. Udvalget i England har også samarbejde mod USA, så der er informationsudveksling om diverse sundhedsemner i en samlet race, bestående af hhv. engelske og amerikanske linjer (og mix af begge linjer).

I forvejen har udvalget et godt samarbejde, nu en årrække, med avlsudvalget Norsk Shetland Sheepdog Klub.

Det var alt for 2025.

Jeg vil gerne ønske jer alle fortsat god vind med opdrættet i 2026. Især til jer, der er nye i racen – og jer, der allerede er godt i gang – jeg håber, at I fortsat har mod og lyst til at arbejde videre med avlen. Det gør en reel forskel for racens fremtid i Danmark.

Husk, at I ikke står alene både erfaren og ny. Vi kan bruge hinanden til sparring, støtte og erfaringsudveksling – vi møder alle udfordringer undervejs, og det er helt naturligt når man opdrætter. Det er også til gavn for racen at Vi bruger hinanden, -udveksle erfaringer og viden.

Sundheds- og avlsudvalget er også altid en mulighed, hvis der er brug for fortrolig sparring og støtte, og/eller spørgsmål omkring sundhed og avl. Udvalget har tavshedspligt.